

Inspektionspodden – Elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling

Ulrika Rosengren (UR) [00:00:10]: Men när det kommer till att hitta de här eleverna som ligger långt fram så missar man ofta dem. Elevhälsan på flera skolor har sagt att "vi hittar de här eleverna när de inte presterar, när de har slutat prestera, och de kommer till oss på utredningar."

Agnes Gidlund (AG) [00:00:31]: Hej, och välkommen till Inspektionspodden. En podcast från Skolinspektionen. Med den här podden tar vi upp intressanta ämnen och områden som vi har granskat och som har fått stor uppmärksamhet. Jag som leder det här samtalet heter Agnes Gidlund och är pressansvarig på Skolinspektionen. Med oss idag har vi vår generaldirektör Helén Ängmo. Hej.

Helén Ängmo (HÄ) [00:00:57]: Hej.

AG [00:00:59]: Och i det här avsnittet så ska vi ju prata om elever som ligger långt fram i kunskapsutvecklingen och vi ska beröra både det som kallas för högpresterande elever och särskilt begåvade elever. Därför har vi med oss Ulrika Rosengren som är utredare på Skolinspektionen och som har jobbat med utredningar kring det här ämnet. Hej Ulrika.

UR [00:01:21]: Hej Agnes.

AG [00:01:23]: Och sedan så har vi med oss Eva Pettersson som är forskare och prorektor på Blekinge tekniska högskola. Hej Eva.

Eva Pettersson (EP) [00:01:32]: Hej, hej.

AG [00:01:34]: Och du sitter på distans idag, eller hur?

EP [00:01:36]: Ja, men det gör jag. Jag sparar på resorna lite grann och finns här hemma.

AG [00:01:43]: Ja, det är fantastiskt tycker jag. Jag tänkte börja, Helén med att fråga dig varför vi nu har en podd om det här ämnet? Varför är det här intressant att prata om?

HÄ [00:01:54]: Ja, det är ett väldigt intressant ämne och alla elever har ju rätt att utvecklas så långt möjligt. Det är första utgångspunkten och det betyder ju att alla grupper ska kunna få stimulans i undervisningen. Vi kan se att de elever som ligger långt fram i sin utveckling tyvärr ofta osynliggörs, att lärare många gånger tänker och känner att man inte hinner med dem på samma sätt. Vi kan se från flera granskningar att de till exempel ofta får repetera uppgifter snarare än att de får fördjupa sig och lära sig mer och kanske reflektera över någonting särskilt de är intresserade av och har lärt sig, så att det är väldigt viktigt att de får utmaningar och att undervisningen också anpassas efter deras behov så det är ett väldigt viktigt ämne, tycker jag, och vi lyfter det från Skolinspektionens sida för att vi vill sätta det här på agendan. Vi har också flera granskningar bakom oss nu så vi har mycket kunskap som vi vill sprida, men det jag vill också förtydliga är att vi kommer inte prata om från

Skolinspektionen exakt hur man ska göra det här. Det är inte vår uppgift. Vi granskar och så ser vi när det finns utvecklingsbehov och så försöker vi lyfta kunskap då om vad man kan göra bättre och vad kan hända mer i klassrummet, men vi kommer prata om några exempel idag som vi har sett, både som inte har fungerat så bra, men också sådant där det varit många positiva exempel på en framgångsrik undervisning. Men som sagt, vi säger inte hur man gör utan vi vill visa utvecklingsområden och få till förbättringar.

AG [00:03:29]: Och då är det ju också intressant höra hur det var när du gick i skolan Helén. Var du en högpresterare?

HÄ [00:03:34]: Ja, jag är rädd för att jag känner igen mig. Jag var en sådan tjej på den tiden då som verkligen ville var ambitiös. Jag tyckte skolan var väldigt roligt så jag ville prestera, men vad jag minns då så var det faktiskt så att jag tyckte att jag hade en hel del uppgifter extra. Jag kommer ihåg till exempel när vi hade det här man kallade för OÅ på den tiden, att man hade en låda där man kunde göra extrauppgifter i geografi eller man kunde lära sig mer om andra länder eller gå vidare i historien och så där. Den här lådan har jag stora minnen av och djupa minnen av också, men sedan så här efteråt när jag blivit vuxen kan jag väl fundera på ibland att det var nog rätt mycket repetition över det där ändå. Det var ju inte så att jag fick hjälp att fördjupa mig ordentligt. Men jag känner igen mig.

AG [00:04:27]: Just det. Ulrika, hur var det när du gick i skolan? Var du högpresterande?

UR [00:04:31]: Nej, jag var verkligen inte högpresterande. Jag har en ganska grav dyslexi så jag hade svårt att lära mig läsa och hade jobbigt att lära mig läsa, men— och fick inte någon hjälp med det när jag gick i lågstadiet, men på lite olika vägar både privat och sedan så framför allt fick jag en annan lärare i mellanstadiet och hon var fantastisk på att uppmuntra och stötta och hjälpa och... sedan flyttade vi också väldigt mycket och då kunde det vara svårt att skaffa kompisar så då flyttade jag på ett ställe, bland annat, in i biblioteket ungefär och där fick jag verkligen upp— då fick jag den här riktiga läshungern så där fick jag upp läsningen bra, men det var väl ingen som hade förväntat sig att jag skulle plugga vidare av de som jag gick i skolan med när jag var yngre.

AG [00:05:18]: Nej. Jag kan känna igen det där faktiskt. Jag var inte heller en högpresterare. Eva, hur såg det ut för dig när du gick i skolan?

EP [00:05:28]: Jo, men jag var nog högpresterande och ambitiös i de flesta ämnen, men i matematik var det lite speciellt för där hade jag oerhört lätt för mig och tyckte naturligtvis då också att det var väldigt roligt och ville mer och ville fördjupa mig och så. Under de första sex åren så fanns väl inte det riktigt där och jag kunde ibland tycka att det var lite tråkigt i det här ämnet. Men sedan på högstadiet så... vi hade ju särskild och allmän kurs på den tiden så jag gick särskild kurs och hade en lärare som betydde oerhört mycket för mig där, som såg mig och som gav mig många fler utmaningar och som också diskuterade med mig och så, vilket gjorde att jag valde kanske rätt på gymnasiet för mig och där fick jag sedan extra utmaningar också och har läst sedan matematik på universitetet efter det.

AG [00:06:20]: Ulrika, hur gör man för att identifiera de här ämnena? Har de alltid A i alla ämnen?

UR [00:06:27]: Nej, de eleverna som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, de har inte alls alltid höga betyg. Det kan ju vara att de trivs och vill och tycker om att prestera i skolan, men det måste inte alls vara så utan det kan ju faktiskt vara så att dels har man en ojämn kunskapsprofil. Att man ligger kognitivt väldigt långt fram i ett ämne, till exempel samhällskunskap, och inte i ett annat ämne som till exempel svenska eller engelska. Men det kan ju också vara så att det finns sådana elever som redan har lagt av. De vill inte prestera, de är uttråkade redan och de har vi träffat på nu i vår senaste granskning. De finns där. Skolorna har lite svårt att identifiera dem har vi sett i den här senaste granskningen. Då tittade vi på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling i årskurs fyra och där framgår ju att skolorna är ovana att prata om de eleverna som ligger långt fram. Man pratar oftare om de eleverna som behöver stöd, men när det kommer till att hitta de här eleverna som ligger långt fram så missar man ofta dem. Elevhälsan på flera skolor har sagt att "vi hittar de här eleverna när de inte presterar, när de har slutat prestera, och de kommer till oss på utredningar för att de inte blir godkända eller det ser ut att de ska bli underkända i olika ämnen", så att man måste arbeta på ett annat sätt för att säkerställa att man upptäcker de här eleverna som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

AG [00:07:56]: Men då kan man ju också ställa sig frågan– många elever klarar sig ju ändå ganska bra i skolan som är både högpresterande och särskilt begåvade, varför ska man lägga tid på dem? Är det inte viktigt att hjälpa de svagaste eleverna? Helén, vad säger du om det?

HÄ [00:08:11]: Alltså, det ena kan ju inte utesluta det andra. Självklart är det mycket viktigt att jobba med de som har svårt och kanske inte klarar målen. De har särskilda behov som behöver tillgodoses, men det ska inte, tänker jag, inkräkta på det behov då som den andra gruppen har, det vill säga de som vill komma längre då i sin kunskapsutveckling. När vi pratar också om de här grupperna– som sagt, jag tycker inte man ska ställa dem emot varandra, men man kan försöka se proportionerna ungefär och vi har ju då en elevenkät och där kan vi ju se att den grupp som svarar då från elevernas sida att man tycker att skolarbetet är svårt, det är ungefär en tredjedel av alla elever. Sedan är det ungefär en tredjedel som svarar att de tycker att skolarbetet är för lätt eller att de saknar utmaningar i undervisningen så att det är som sagt inte en liten grupp vi pratar om. Det är många begrepp som kommer här med högpresterande och långt fram i sin kunskapsutveckling och särbegåvade och så, men från Skolinspektionens sida så är vi ju väldigt måna om att alla får en utmanande undervisning utifrån sina behov så att jag tycker det är väldigt viktigt att se alla, hela bredden, här och en sak som vi vanligen ser från Skolinspektionens håll, det är ju också det här att man gärna lägger sig i en mittfåra. Att det som händer när det är på det här sättet, det är att man många gånger lägger undervisningen på någon slags medelnivå och då kanske den passar en relativt begränsad grupp, men man behöver se hela vidden.

AG [00:09:45]: Just det. Men om man inte stimulerar och motiverar de här eleverna, vad blir då resultatet Eva?

EP [00:09:55]: Ja, men först och främst så blir det ju att de tappar intresse för det här. Om man ska sitta och göra uppgifter eller övningar som man redan kan och bara svara på dem så tröttnar man ju till slut och det är oavsett om man är högpresterande ambitiös eller om man är särskilt begåvad elev. Man finner ju inte intresse om man inte känner att det finns en

uppskattning eller acceptans på andra sidan. Det är väl det första. Det som kan hända mer är att du helt enkelt tröttnar helt på det här och vi har ju en hel del av våra särskilt begåvade elever i alla fall som kan bli hemmasittare, som inte finner någon mening i att gå till skolan för att det de får till sig där kan de redan och det är ingenting nytt. Det är ju allvarligt.

AG [00:10:44]: Ulrika, vad händer i klassrummet om man inte blir stimulerad och motiverad?

UR [00:10:48]: Ja, då skapar ju elever ofta sina egna utmaningar och det kanske inte alls gynnar klassrumsmiljön. Det kan ju vara att eleverna uppfattas som väldigt stökiga och då både förstör för sig själv, men också för sina kamrater så det kan bli en väldigt orolig situation i klassrummet. Därför så finns det ju absolut en vinst både för eleven själv och för de övriga eleverna att man utmanar och stimulerar alla eleverna i klassrummet.

AG [00:11:17]: Vi har ju gjort granskningar om det här, både på gymnasiet och på grundskolan. Vad är skillnaden respektive samma sak som vi har sett?

UR [00:11:27]: Det är faktiskt mest likheter mellan de här två granskningarna, även om de är gjorda lite olika. I båda granskningar så pratar lärarna om vikten av att skapa det tillåtande klassrumsklimatet där man vågar testa sina tankar och lärarna också möter eleven och utvecklar tankarna och idéer där. Det andra är ju att lärarna— det fungerar bra när lärarna kan samarbeta kring undervisning för de här eleverna och inte minst då att det fungerar bra när lärare och elevhälsoteamet får samarbeta. Det är väl de här stora gemensamma sakerna man ser.

HÄ [00:12:07]: Det här är ju ett område där om man pratar med lärare kan jag också tänka mig att det är mycket diskussion om hur allt det här kan gå till egentligen. Det kan vara svårt i praktiken. Bara det här att klara den här gruppen då som riskerar att inte nå kunskapsmålen överhuvudtaget är ett hårt och tufft arbete och jag tror lärare kan känna många gånger att det blir orimliga förväntningar att klara även den andra gruppen och anpassa undervisningen väldigt långt och dessutom klara då det här med könsskillnader och hantera det. Men det är viktigt då, tänker jag, att för det första peka på att de har de här rättigheterna att kunna utvecklas, kunna vara ambitiösa, kunna få en fördjupad undervisning, men självklart ska ju lärare få stöd. Det är otroligt viktigt här med kompetensutveckling och det Ulrika pekar på, att få samarbeta lärare emellan också för att klara alla grupperns behov.

AG [00:13:04]: Ulrika, vill du lägga till någonting?

UR [00:13:08]: Ja, jag tänker precis på elevhälsans stöd till lärarna. Vi ser ju skillnad där på skolor där de har svårt att utmana och stimulera de här eleverna som ligger långt fram och de som verkligen klarar det bra... elevhälsoteamet har ju ofta väldigt mycket kompetens, men då måste man ju använda elevhälsans kunskaper och kompetenser även för den här gruppen och inte göra en arbetsbeskrivning där det står att elevhälsoteamet ska jobba med de eleverna som behöver stöd utan faktiskt också stötta, hjälpa till att identifiera de här eleverna och också stötta lärarna i att skapa en undervisning som fungerar för alla elever

och även de här eleverna så att elevhälsan blir ju central på de skolor som ska kunna lyckas bra.

AG [00:13:55]: Men hur ska man göra då? Ni pratade ju lite om det, elevhälsan, men hur ska man som lärare klara av det här uppdraget för det låter ju ganska– vi har elever som inte klarar godkänkravet och sedan har vi elever som ligger väldigt långt fram och sedan alla där emellan. Hur ska man göra då? Vad krävs för att det här ska funka? Vad har ni sett är framgångsfaktorer?

UR [00:14:20]: Om vi tittar på det så här i stort så är det ju som så att en riktigt bra genomförd undervisning ger möjlighet om lärarna då får förutsättningar att göra det. Den fungerar ju både för de eleverna som behöver stöd och de eleverna som behöver utmaningar. I den här granskningen på årskurs fyra till exempel, där ser vi ju att lärarna planerar för en differentierad undervisning. De tar fram material som kan anpassas till elever som kanske har lite svårigheter och elever som behöver lite utmaningar. Om man använder den planeringen man gör så som man kan tänka sig, att man samarbetar och får hjälp av elevhälsan, då finns det stora möjligheter att lyckas. Sedan handlar det naturligtvis om hur rektor organiserar sin skola. På ställen där vi varit med stora utmaningar som ändå har lyckats väldigt väl, där är det ju väldigt tydligt att lärarna till exempel jobbar i par, att man är inte ensam i sitt klassrum och det tror jag verkligen är en nyckel, och då också en väldigt tydlig koppling till elevhälsan. Det tror jag är en nyckel.

AG [00:15:27]: Vad har den som driver skolan, huvudmannen, för ansvar i det här? Helén?

HÄ [00:15:32]: Ja, huvudmannen har ju ett ansvar att följa upp och ha dialog med rektorn här och se också vad som händer i klassrummen, vad är det för undervisning och framför allt hur ser resultaten ut då för alla grupper, för alla elever och det är klart att huvudmannen också måste fokusera på den gruppen som har svårigheter och vad gör man för att stimulera dem och få dem att få, så att säga, godkända betyg, men det är också det här att bara ställa frågor om den gruppen som också har behov av att utmanas mer. Att intressera sig från kommunförvaltningens sida eller från den enskilda huvudmannens sida, att "den gruppen behöver också stimulans, vad gör ni?" Att rektor får prata om det.

AG [00:16:15]: Helén, vilka skulle du säga är framgångsfaktorerna när man jobbar med de här eleverna?

HÄ [00:16:23]: Jag tror just det här med förberedelser i undervisningen är väldigt viktigt. Det tycker jag har stuckit ut i flera granskningar som vi har gjort, att man inte överrumplas av att "jaha, nu är det en elev här som behöver ännu mer", och så har man inte material redo och man vet kanske inte vad den här nya stimulerande uppgiften ska vara utan istället jobbar man med rika förberedelser så det finns uppgifter färdiga som man kan ge till grupper då– eller till elever som vill komma längre. Sedan tror jag en annan framgångsfaktor är ju att diskutera lärare emellan också vad man kan göra. "Vad har du för erfarenheter, vad kan vi lära av varandra för att skapa den här stimulerande undervisningen?" Jag tror också att hela tiden tänka på de här begreppen fördjupning och berikning, att hur man praktiskt kan göra med det. Sedan skulle jag väl vilja säga ett samtal då på hela skolan där både rektor och

lärare möts om de här elevernas behov är också sådant som har visat sig vara framgångsrikt. Det är väl några exempel.

AG [00:17:29]: Men Ulrika, räcker det med att man bara ger dem utmanande uppgifter och sedan får de sitta i ett hörn och jobba på?

UR [00:17:37]: Nej, det gör ju inte det. Även de här eleverna som ligger långt fram, de har ju rättighet att få en lärarledd undervisning och de behöver ju en coachning från läraren. Det går inte bara att sätta dem längst ner i hörnet med en annan bok. De behöver också prata med någon och det här samtalet har framkommit i båda granskningarna. I det här utforskande samtalet, det är där som eleverna kognitiva kunskaper också växer så de behöver verkligen en lärare och också kanske andra jämnåriga att bryta sina tankar och idéer. Det kan vara förklara, det kan vara att testa sina svar. Sedan skulle jag vilja tillägga en sak här om det här med undervisningen då du pratade om förberedelser där. I gymnasiegranskningen så har vi ett mycket gott exempel på det. Det var ju när läraren verkligen hade förberett lektionen ordentligt, hade en riktigt genomtänkt genomgång och stämde av hela tiden att eleverna var med, att de förstod, fångade upp frågor på vägen. Sedan när de själv skulle jobba enskilt då så gick hon igenom instruktionen och testade av att alla verkligen hade förstått vad de skulle göra. De eleverna som behövde mer utmaningar, där fanns det uppgifter som hon bara plockade fram, som "du kan jobba med den här uppgiften Kalle." Sedan blev det så lugnt i klassrummet. Då hade hon ju tid att gå och sätta sig med de här eleverna. I det här klassrummet som jag tänker på specifikt, där hade hon tre elever som var nyanlända. Där hade hon tid att sitta och jobba med de här eleverna som verkligen hade svårigheter att komma in i det här. I klassrummet fanns också en samarbetskultur så hon fick lugn och ro att jobba med de här eleverna under ganska lång tid då medan de andra eleverna hade förstått genomgången, de visste vad de skulle göra, de förstod instruktionerna och de hjälpte varandra så de här förberedelserna är ju verkligen A och O.

AG [00:19:37]: Eva, har du något att tillägga där?

EP [00:19:39]: Det som vi kanske inte har nämnt idag, det är lärarnas förväntningar på eleverna. Vi måste ha olika förväntningar på olika elever och kräva olika av dem för de är på olika nivåer och detta är ju då som jag nämnde innan för att de ska känna att de måste göra en ansträngning för att komma vidare och därmed också få lära sig lite av studietekniken, så förväntningarna måste vara olika på olika elever och det är någonting som vi också behöver sprida.

AG [00:20:10]: Helén, vad säger du?

HÄ [00:20:12]: Jag kom att tänka på att jag också skulle vilja lägga till när det gäller det här med framgångsfaktorer. Just betydelsen av prat och samtal för det tycker jag har varit tydligt i flera av våra rapporter, att elever behöver samtala om det de lär sig. Jag tänker på en rapport vi nyligen gav ut till exempel om läsning och läsfrämjande där det kan vara så att elever får läsa böcker, absolut, och det finns mycket tips och man försöker främja att eleven läser, men sedan är det ju att man vill prata om det man läst och fördjupa sig i "vad betydde det här för mig? Vad fick jag för intryck?" Bara det här att ta den tiden att ge eleverna

möjlighet att prata och reflektera– och samma sak har vi ju sett i matematiken där det lätt också kan bli så att om elever ligger långt fram så får de repetera uppgifter, men det har ju visat sig att de behöver lösa problem och för att kunna lösa problem så behöver de också få prata om matematik och matematik är väldigt lätt hänt att det blir ett tyst ämne annars. Man kan kanske tänka "men blir det inte lite väl snackigt i klassrummet om vi ska sitta och prata här väldigt mycket efter allt i undervisningen", men det här har visat sig vara väldigt viktigt för det har ju att göra med att utveckla den här reflekterande förmågan också hos eleverna.

AG [00:21:31]: Eva, du pratade ju om att man ska ha lite olika förväntningar på elever och då blev jag lite... hur vet man vilka förväntningar man ska ha på en elev då, för det kan ju vara faktiskt så att man kanske inte presterar så himla högt och man tänker "men den här eleven kanske inte ligger så långt fram", och sedan visar det sig, som du berättade Ulrika, att du faktiskt har forskat och blev lärare till slut och så där. Hur ska man tänka där så att man inte går i en fälla och tänker "nej, men den här eleven klarar inte det här så jag struntar i det?"

EP [00:22:02]: Ja, men det är väl absolut den största utmaningen och då är vi ju tillbaka på att identifiera de här eleverna och när det gäller de högpresterande eleverna så är det ju lättare för de visar ju oftast var de ligger eller vilka ambitioner de har eller vilken kunskapsnivå och när det gäller de särskilt begåvade eleverna så är det ju inte alltid så utan här får man locka och pocka lite mer och då är det ju, som Helén säger, samtalet som är oerhört viktigt. Att faktiskt fråga den här eleven vad den är intresserad av, vad en kanske gör hemma, vilka uppgifter som den skulle tycka är roliga att jobba med eller vilka böcker den skulle vilja läsa och ha ett sådant samtal för att hitta det här ifall man nu misstänker att det kan finnas en särskild begåvning eller en potential att utveckla någonting under ytan då. Vi brukar ibland säga att i praktiken så skulle man kunna använda det här med att de ambitiösa och duktiga eleverna, de kan oftast svaret, men de särskilt begåvade eleverna ställer frågorna. De tycker inte det är någon mening att svara på frågor som är för lätta utan då ställer de en motfråga istället. De börjar på ett annat resonemang. Det här är bra att ha med sig lite i bakgrunden, att är det en elev som kanske har lite komplexa eller tokiga idéer på lösningar eller som då ställer mycket frågor istället för att svara på de enkla frågorna, då skulle man kunna tänka sig att det finns något mer här och gå vidare och prata. Så dialogen är viktig, det håller jag med om, och att känna till och vara medveten om både de högpresterande, men också de särskilt begåvade eleverna och vad som finns där.

AG [00:23:46]: Och då vill jag också blicka inåt. Vad gör Skolinspektionen för skillnad när det gäller de här eleverna eller det här ämnet?

HÄ [00:23:55]: Alltså, i allmänhet så är det ju så att Skolinspektionen gör ju stor skillnad, tycker jag, varje dag genom att vi är ute och granskar och vi kan ju granska då just det här ämnet, hur det går för elever som behöver utmaningar, är undervisningen stimulerande och för det första då så kan vi ju rikta kritik mot skolor där vi ser att de inte ger de här utmaningarna, där undervisningen läggs på för låg nivå eller att den inte innehåller stimulans och då, genom att vi kritiserar så kan vi ju få rättelse och när tar fram kritik eller har kritik, då är det väldigt vanligt också att skolan förbättrar sig och att man gör mer. Huvudmannen efterfrågar detta och i 90% av fallen så blir det sådana här förbättringar. Men sedan är det ju dessutom så att de skolor som vi inte granskar, de lär sig också någonting av

att vi har granskat andra för vi sammanställer ju det vi vet i rapporter, vi försöker sprida kunskap. Det kan också vara enskilda beslut som sprid som är väldigt viktiga. Så det har någon slags preventiv effekt också att vi skriver och intresserar oss för olika områden och det är ju precis det vi vill. Vi vill höja kunskapen generellt i skolan. Vi är ju till för att förbättra och att även om vi är i ett urval skolor att det ändå ska ske förbättringar i hela systemet. Vi sätter frågor på agendan genom vår inspektion.

AG [00:25:25]: Och Ulrika, du som är ute på skolorna och tittar på hur de jobbar, är det någonting du vill tillägga? Vad gör vi för skillnad?

UR [00:25:32]: Jag tror att vi gör jättestor skillnad, inte minst på det här området för skolorna när vi kommer ut har lite grann börjat greppa att det finns de här eleverna, att man borde jobba med dem – det står i skollagen – men man ligger i startgroparna så att vi har mötts väldigt positivt på alla skolor verkligen för man är ovan, man vet inte vad man ska göra och man har inte rutiner inne på det här ännu på väldigt många ställen så att när vi kommer ut då– på vissa ställen känns det som att de har legat i startgroparna, men nu puttar vi iväg dem så att jag ser att vi har gjort en jättestor effekt på de skolor vi har varit ute på. Det säger de också själva, att "tack för att vi har fått ha de här samtalen." Jag känner också med de här rapporterna som vi kommer med, att det blir spridning och det blir möjligheter. "Jaha, kan man göra på det viset? Är det samtalet som är viktigt, inte bara att låta dem accelerera och jobba snabbare med böcker för äldre årskurser?" Jag tycker faktiskt vi har stor effekt ute på skolorna.

AG [00:26:41]: Det är ju tur tänker jag. Helén, du vill lägga till någonting?

HÄ [00:26:46]: Ja, jag gör också väldigt ofta det här att vi åstadkommer förbättringar bara genom att komma och ställa frågor. Det är inte bara beslutet och det här som sedan kanske blir själva den formella kritiken utan det är verkligen frågorna och processen för att man får möjlighet till eftertanke, man kanske börjar prata med varandra på skolan. Rektorn börjar ställa andra frågor till sina lärare och det kan säkert vara så att när Skolinspektionen ska komma att man kan känna kanske en olust och "åh, vad jobbigt", och det kan absolut finnas nervositet och spänning innan vi kommer, men sedan är det vanligt att jag hör att det har lugnat sig, att man tycker frågorna är bra och att det i slutändan har lett till synvänder och någonting nytt, och att man mer fokuserar på områden som kanske har legat då för lågt eller lite i träda sedan tidigare.

AG [00:27:33]: Eva, vad säger du?

EP [00:27:36]: Jag skulle vilja säga att jag är väldigt glad att våra myndigheter lyfter de här frågorna, som Skolinspektionen nu hur– om det finns tillräckliga utmaningar eller hur man ska göra för att utmana de här eleverna, men även Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten som har lyft det här under de senaste åren. När jag började inom det här området för cirka 20 år sedan så var det inte alls samma frihet att prata om detta. Det var ganska tabubelagt och när jag kom ut och sa någonting så fick jag oftast till mig att "varför ska vi satsa på de här eleverna? De klarar väl sig själva?" Sedan har vi fått jobba med det på olika sätt och visa att de faktiskt inte gör det i de flesta fall och när vi nu kunde lyfta det här även på nationell nivå och att myndigheterna intresserar sig; jag tror det är det som behövs

för att vi ska få spridningen och att lärare får stöd och hjälp att jobba med det här så jag är oerhört glad att det här finns i fokus.

AG [00:28:30]: Vad bra. Då är det dags att runda av och det som man kan komma ihåg är väl just det här goda samtalet då och att alla elever har rätt att nå så långt det är möjligt för dem. Du som vill veta mer om Skolinspektionens arbete och läsa våra rapporter, du går in på skolinspektionen.se. Idag har du hört utredare Ulrika Rosengren och prorektor och forskare Eva Pettersson och Skolinspektionens generaldirektör Helén Ängmo. Jag, jag heter Agnes Gidlund. Tack för att du lyssnade.